

... EN DEL AF GIRO'EN

Allerede i 1869 var Horsens til store arrangementer

Aarhus sagde nej, Horsens ja til skyttefest med 2200 deltagere

Af Gunner Lindbæk Knudsen, Horsens Idrætsarkiv

Gennem flere år har Horsens skabt opmærksomhed ved at arrangere store koncerter. Dertil lægges nu en ny dimension, når tredje etape af cykelløbet Giro d'Italia køres i byen og omegnen mandag den 7. maj i år.

Horsens' evne til at lave store arrangementer er imidlertid ikke af nyere dato. Allerede i 1869 vakte byen stor opmærksomhed ved at arrangere Danmarks første landsdækkede idrætsstævne, „Den 3die almindelige danske Præmieskydning og Skyttefest“, også kaldet Horsensfesten eller Den nordiske Skyttefest i Horsens.

Selvom der er 143 år mellem de to idrætsbegivenheder, kan der drages den parallel, at Aarhus i begge tilfælde sagde nej til arrangementerne, mens Horsens havde mod til at påtage sig opgaverne. Beslutningen om at få Giro d'Italia til Horsens rummer således en historisk gentagelse.

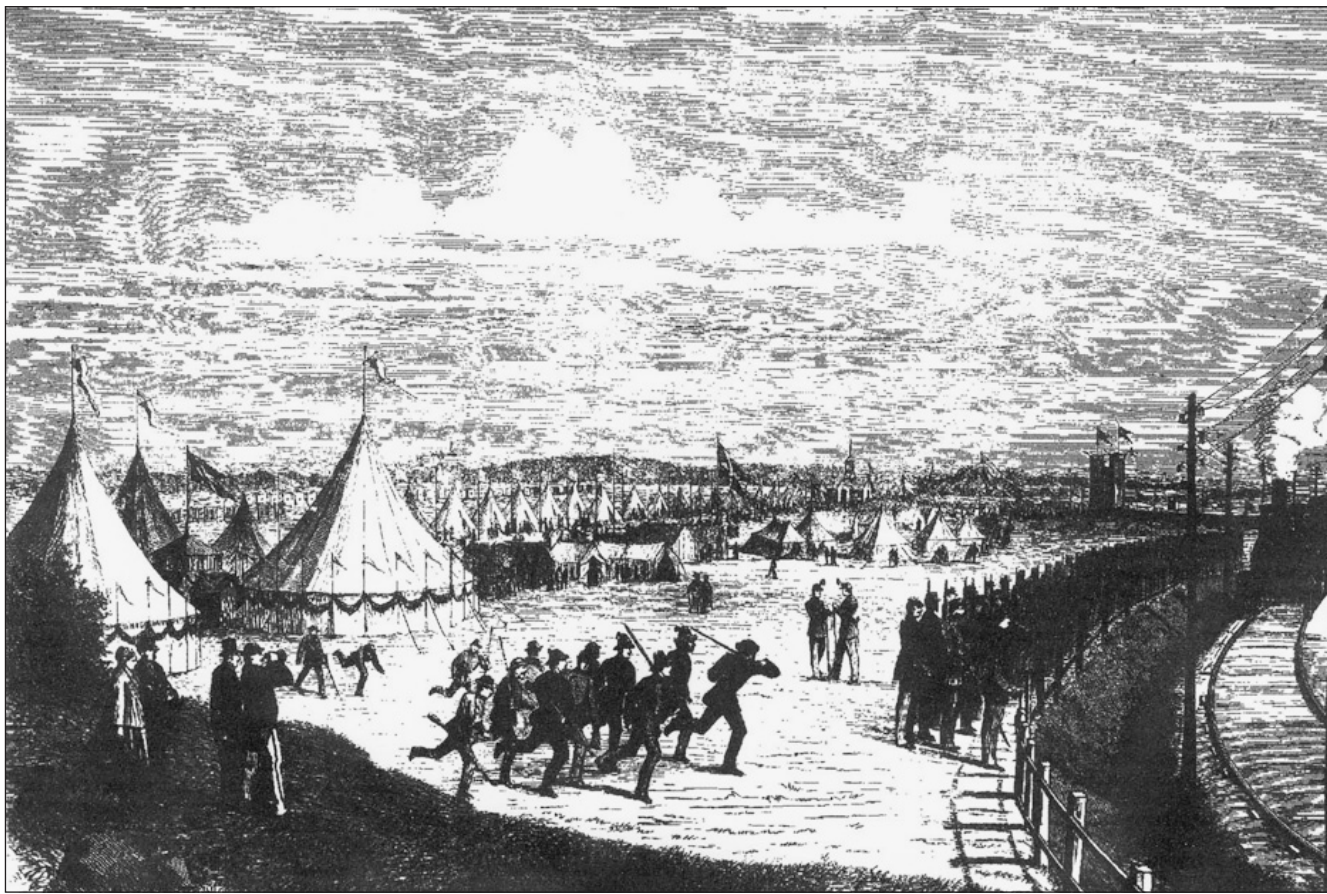
De fleste kender Giro d'Italia, mens de færreste i dag kender historien om skyttefesten i 1869, der for første gang placerede Horsens på landkortet som oplevelsesby.

Eventmagerne dengang var byens borgmester Christian von Jessen (1817-1884) og formanden for Horsens og Omegns Skytteforening, bryggerier, løjtnant Arnold Zacharias Levy (1830-1878).

Støtte fra borgerne

Da Centralkomiteen for Skytteforeningerne planlagde Den 3die almindelige danske Præmieskydning og Skyttefest i 1869, skulle stævnet for første gang omfatte hele landet.

Centralkomiteen henvendte sig til Aarhus Amds-Skytteforening og Horsens og Omegns Skytteforening for at høre, om skyttefesten kunne afholdes et af stederne. Da Aarhus ikke „kunne tilråde“, at festen holdtes der, og Horsens gav et „imødekomende svar“, hvor såvel byråd som borgere støttede op om forslaget, bestemte man sig for at henlægge skyttefesten til Horsens.

„Fra skyttefesten ved Horsens den 18de september 1869“ - sådan lyder billedteksten til denne tegning, som Illustreret Tidende bragte 3. oktober 1869 sammen med en fyldig reportage fra festen. Billedet viser skytter linet op ved jernbanen mellem Horsens og Hatting, da toget kører forbi med krigsminister Waldemar Rudolph Raasløff. Han havde overværet skyttefesten og var stået på toget i Horsens, hvor den nyanlagte jernbane var indviet året forinden.

Med borgmester og kammerherre Christian von Jessen som formand blev der nedsat et festudvalg, der bestod af et par repræsentanter for Centralkomiteen for Skytteforeningerne og forretningsudvalget for Horsens og Omegns Skytteforening, bl.a. formanden, løjtnant Arnold Levy, som var ejer af byens bryggeri.

Hofjægermester August Theodor Schütte (1804-1889), som ejede Bygholm, viste sin imødekommentet ved at stille jord til rådighed for arrangementet på Bygholms marker ca. tre km fra Horsens. Festpladsen indrettedes lidt nord for stedet, hvor Bygholm Landbrugsskole ligger i dag, og hvor vejen mod Hatting krydser jernbanen. Datoerne blev fredag den 17. og lørdag den 18. september 1869, og på programmet var skydning, kolonnløb, legemsøvelser og cricket.

2200 deltagere

Skyttefesten fik deltagelse af over 2200 skytter, der skulle indkvarteres i byen hos private, i telte eller i større lokaliteter, der blev omdannet til „kaserner“. Set i lyset af, at Horsens på den tid havde

omkring 10.000 indbyggere, var det en stor opgave for medlemmerne af Horsens og Omegns Skytteforening og for byen.

Foruden skytter fra det meste af Danmark deltog skytter fra Norge og Sverige. Derfor er skyttefesten flere steder omtalt som Den nordiske Skyttefest i Horsens.

Med tog og skib

I en reportage i Illustreret Tidende 3. oktober 1869 beskrives 200 norske, svenske og danske skytters afrejse fra København torsdag den 16. september, og hvordan skytternes antal under almindelig jubel forøgedes fra station til station. Da toget ankom til Korsør havde den samlede styrke nået 600 mand.

I en frisk vestenvind stod skibene „Vesta“ og „Diana“ ud fra Korsør havn og var i Horsens kl. 18. Skytterne blev her mødt med hurraråb af den forsamlede menneskemængde og førtes gennem en prægtig udsmykket by til rådhuset, hvor borgmester kammerherre Christian von Jessen tog imod.

En time tidligere var de fynske skytter ankommet

med ekstratog, og senere kom jyderne nordfra.

Ved rådhuset holdtes taler, inden skytteforeningerne afleverede fanerne som tegn på, at man var byens gæster.

Skytterne marcherede herefter til Torvet, hvor kvarters-billetterne fordeltes. Indkvarteringen fandt sted for størstedelen i byen, hvor større offentlige lokaler og store magasiner i købmandsgårde var omdannet til „kaserner“. Et af stederne lå 500 skytter samlet.

Borgmester til hest

Fredag morgen stillede ca. 2200 skytter op på Søndergade med højre fløj på Torvet og venstre fløj ved Banegårdsvejen (nu Berings Plads). Da opstillingen var ordnet af løjtnant Levy, red borgmester Jessen og oberst Charbert langs fronten og hilste på skytterne. General Wilster passerede også linjen og hilste på flere afdelinger, hvorefter der blev givet ordre til afmarch.

Først kom brigademu-sikken, fulgt af en afdeling Horsens-skytter samt de norske og svenske skytter, derefter de forskellige skytteforeninger.

I midten af kolonnen gik Horsens Musikkorps. Det er beskrevet som et overordentligt smukt syn at se de tætte rækker af skytter marchere gennem gaderne med klingende spil og vajende faner.

Generet af blæsten

Ved ankomsten til skyde- og festpladsen opmarcherede skytterne foran Gavetemplet, og borgmester Jessen holdt en længere tale, inden skydningen begyndte.

Vejret var truende, og stærk blæst generede skydningen en del.

Dagen igennem strømmede masser af mennesker til pladsen.

Om eftermiddagen holdtes i det store spisetelt en fællesspisning med ca. 1200 deltagere. Det muntre og livlige præg, der fra begyndelsen havde været over festen, kom her til udtryk i en række taler.

Kl. 20 ankom skytterne igen til Horsens, hvor man senere på aftenen samledes til en munter fest i Håndværkerforeningens Have.

Dyst i dårligt vejr

Lørdag fortsatte skyd-

August Theodor Schütte til Bygholm stillede jord til rådighed for skyttefesten.

Arnold Zacharias Levy kom efter sigende til at hænge på en stor del af regningen for skyttefesten.

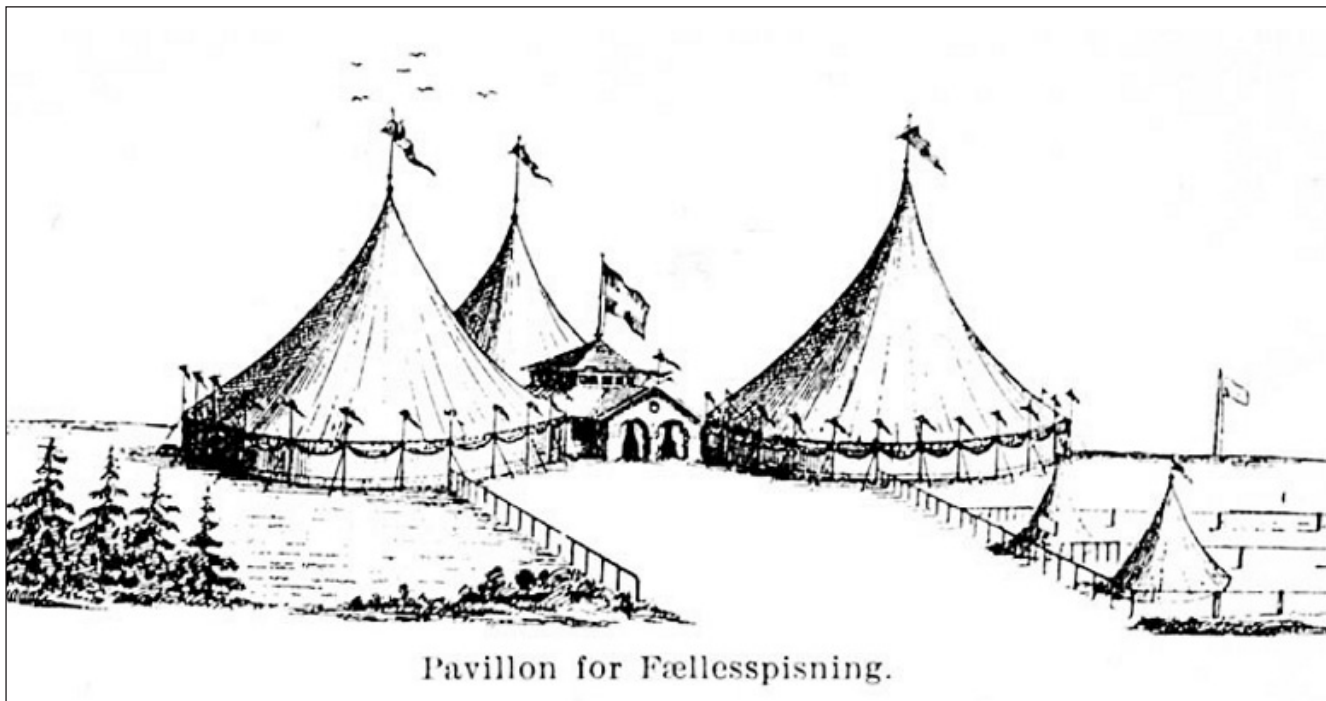

Christian von Jessen var som borgmester i Horsens med til at hente skyttefesten til Horsens.

ningen i et endnu uheldigere vejr. Det både regnede og blæste, men humøret var højt. Både skydningerne og opvisningerne i legemsøvelser gik med liv og lyst.

Særlig beundring vakte Akademisk Skytteforening for sine smukt udførte legemsøvelser, der bevislig senere for de øvrige foreninger kom til at stå som det mål, man stræbte efter at nå. Efterfølgende fik gymnastikken stor fremgang i skytteforeningerne.

... EN DEL AF GIRO'EN

Pavillon for Fællesspisning.

Festpladsens pavillon til fællesspisning. Den bestod af en mellembbygning af træ og tre cirkelrunde lærredstelte, der var 30 alen (knap 19 m) i diameter.

I koloneløb vandt Akademisk Skytteforening ligeledes prisen: et sølvbæger.

I cricket vandt Odense Amts-Skytteforening. Cricketspillet foregik på en mark ved siden af festpladsen, og det er efter al sandsynlighed første gang, en boldspilskonkurrence fandt sted i Horsens-området, kun tre år efter at den første cricketkamp blev spillet i Danmark. Cricketspillet var bragt til landet af de engelske ingeniører, som stod for anlæggelsen af jernbanen.

Skyttekongen

Som skyttekonge og vinder af kongepremien proklameredes garver H. Winther fra Gl. Roskilde Amts-Skytteforening med 47 point.

Af lokale præmier kan nævnes, at A. Sørensen Winther fra Århus Amt vandt et sølvdrillehorn, som var skænket af hofjægermester Schütte til Byholm, og at Oscar Hansen fra Drammen kunne tage hjem med Horsens Kommunes Ærespræmie, et drikkehorn med sølvbeslag. Et guldur fra sønderjyder i Horsens vandtes af løjtnant Wagner, København.

Københavnske skytter vandt 32 præmier, Roskilde 16, nordmændene 15, svenskerne to, Sorø ni, Frederiksborg, Odense og Svendborg hver otte, Aarhus og Horsens hver seks samt Marienborg på Møn fem.

I alt uddeltes der over et halvt hundrede rifler som præmier.

Ingen navngivne lokale præmietagere er nævnt i kildematerialet, og ikke et eneste uheld fandt sted under skydningen.

Fest i Lunden

Skyttestævnet sluttede

lørdag aften med en stor fest i „den udenfor Horsens værende“ Caroline-Amalie-Lund, der til anledningen var illumineret og hvor 8000-10.000 deltagere mødte op.

Der blev danset på estrader og „afbrændt fyrværkeri“, inden de udenbys fstdeltageres afrejste samme aften. Det skete under udveksling af hjerteligheder og tak for uforglemmelige dage. På havnen takkede fabrikant Jørgen Caius Stallknecht (1829-1906) for den festlige stemning, som gæsterne havde bragt med til Horsens.

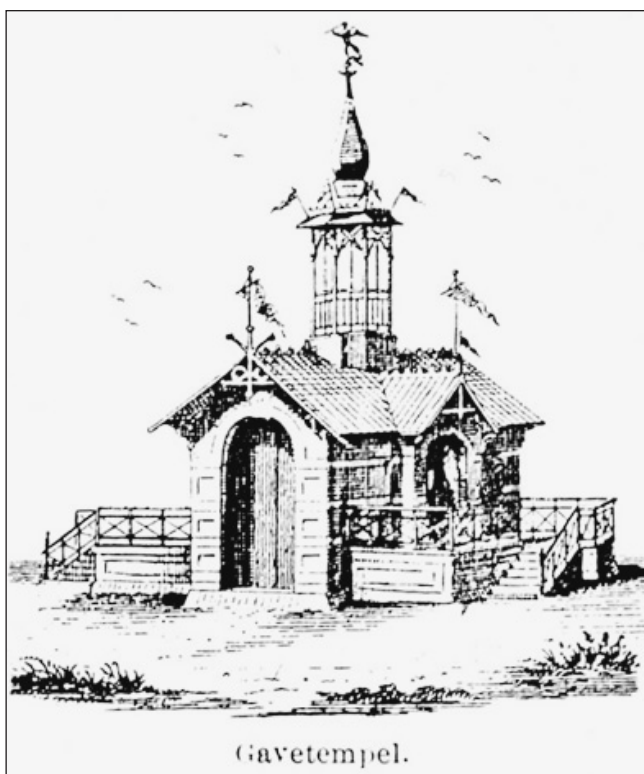
Kedeligt regnskab

Tilbage var regnskabet - og det var kedeligt for arrangørerne. Det viste en underbalance på 3907 rigsdaler, fem mark og syv skilling (tal, der skal ses i lyset af, at en arbejder dengang havde en dagsløn på mellem en halv og trekvart rigsdaler).

Oveni væltede en kraftig storm natten til søndag alle teltene og anrettede stor skade på festpladsen. Således måtte der bl. a. til Krigsministeriet betales 619 rigsdaler, to mark og 14 skilling i erstatning for ødelagt lånt materiel. Centralkomiteen opnåede dog Indenrigsministeriets bekyndelse til at anvende 1000 rigsdaler af det efterfølgende års statstilskud til dækning af en del underskuddet.

Betalingen af resten sved længe til Centralkomiteen og Horsens og Omegns Skytteforening. Så vidt vides måtte bryggerierne, løjtnant Arnold Levy, af egne midler udrede en betydelig sum.

Horsens og i særdeleshed løjtnant Levy høstede imidlertid efterfølgende en stor anerkendelse for

Gavetempel.

Gavetemplet, hvor præmierne var udstillet.

Indgangsport.

Indgangsporten til festpladsen, smykket med flag og våbendekorationer.

gennemførelsen af skyttefesten.

Kilder: Jørgen Nøhr, Horsens Skyttekreds, bogen „Skyttesagen i Danmark

gennem halvtredsindstyve aar 1861-1911“ af L. F. C. Krogh (hvorfra hovedparten af tegningerne også er hentet) samt Illustreret Tidende 3. oktober 1869.

Masser af Trømmelstrup-borgere vil vifte med det danske flag, når cykelrytterne passerer Smedebakken den 7. maj, siger (f.v.), Kirsten Hartvig John Granberg og Knud Therkildsen - alle medlemmer af Landsbyrådets lokalråd. (Foto: Per Algreen)

Giro-langbord i Trømmelstrup

Beboerne i Træden, Tønning, Gammelstrup og Troelstrup fester

Et langbord fyldt med italienske delikatesser og masser af rødvin i bast. Dét er, hvad borgerne i Trømmelstrup (læs: Træden/Tønning/Gammelstrup/Troelstrup) kan glæde sig til, når de mandag den 7. maj kl. 12 drager til fest på Smedebakken i Tønning i anledning af Giro d'Italia cykelløbet.

- Vi er jo nogle, der sidder klistret til tv-skærmen, når der er cykelløb. Og da vi fandt ud af, at ruten i et af verdens største cykelløb rent faktisk løber igennem vores lille, idylliske område, så var vi jo nødt til at gøre noget, fortæller Knud Therkildsen og John Granberg, der er medlemmer af Landsbyrådets lokalråd i Tønning/Træden.

Fuld opbakning

De tilføjer, at beboerne i området er vant til fælles aktiviteter, så der er fuld opbakning til festen. Det er lokalrådet, der inviterer med støtte fra Horsens Kommune, så maden er gratis.

Gæsterne skal dog selv betale for den vin, de drikker.

Invitationen omfatter også folk, der ikke lige har cykling som deres altoverskyggende interesse. Og alle er velkomne, også selv om de ikke er lokale.

Kirsten Hartvig, der

ligeledes er medlem af lokalrådet og har erfaring inden for sund kost og ernæring, står ekstra tidligt op den 7. maj for at lave al maden - godt hjulpet af fire af de lokale.

Langbordet placeres i en stor hal på Smedebakken 12, mens der uden for stilles borde og bænke op, så flest muligt kan se og mærke suset, når cykelrytterne pisker igennem de idylliske bakker.

Rent italiensk

Maden - der bliver 100 pct. italiensk og hovedsageligt økologisk og vegetarisk - anrettes som fingerbuffet på langbordet.

Der bliver pyntet op med flag og bannere, og rette dresscode er naturligvis den pink Giro d'Italia-T-shirt.

Arrangørerne opfordrer alle til at ankomme kl. 12, så de kan varme behørigt op til løbskarakavanen, der efterfølges af cykelrytterne ved 14.30-tiden.

Det sker...